

אלמנה ניזונת פרק אחד עשר כתובות צח.

עין משפט נר מצוה

כז א מיי פייז מהל
 אסורי צילה ה' יד:
 כח ב מיי פייז מהל
 אשוח ה' יד ופיח
 ה' כ סגן עשין מה
 טושיע אסר"ט כג סעף
 כ וסר קג סעף ה:
 כב ג ד מיי פייז שם
 ה' יד טושיע שם
 כג אסר"ט כה וסר קג
 סעף 6:
 ל ה מיי פייז מהל כ
 טושיע שם סר קג סעף
 7:
 לא ו מיי פייז מהל
 אשוח ה' טו סגן
 לאוין קג טושיע אסר"ט
 סר קג סעף ו:
 לב ז מיי שם טושיע שם
 סעף ו:
 לג ח מיי שם ה' טו
 טושיע שם סעף ח:

לעזי רש"י

קור"ל. א.מ.נ.

תוספות ר"ד (המשך)
 מרשות היתומים שהרי
 נתנו לה חכמים רשות
 למכור כי ההוא דאפקידו
 גבוי כיסתה דיתמי פי'
 עצי אלמנים אול שמה
 לנפשי בם מאה זול לוסף
 אייקר קב בשית מאה
 אתו לקמי' דר"א א"ל מאן
 שם לך ומסיק תלמודא
 והל' צריכה שבועה ואין
 צריכה הכרה פי' אבל
 צריכה היא למכור לפני בני
 אדם שהן בקיין בשומא
 והווי שאמרו צריכה ב"ד
 הווי שמתיר המכור בפני
 ה' שהן בקיין בשומא.
 (עיי' לקמן בפ' שרי"ג
 על מימתת חזק אומר
 תשבע בסוף ולא תשיב'
 שהוכיח שם הרב דהאי
 דקאמר הכא והל' צריכה
 שבעה דוקא כשמוכרת
 כנגד כל כתובתה אבל
 א"ל מכרה כנגד מקצתה
 הווי'ל ומשירת ממנה א"צ
 שבעה שכיין שצריכה
 לישבע בסוף על המותר
 אין משביעין אותה
 בתחלה דומיא דמונות
 שכי' שתובעת מוונותי'
 ונתינת לה ב"ש הווי'ל
 וצריכה לישבע בסוף על
 כתובתה: **מתני'** אלמנה
 שהיתה כתובה ר' ומכרה
 שוה ק' ודינר בקי מכרה
 ר' בק' נתקבלה כתובתה
 והיה כתובתה ק' ומכרה
 שוה ק' ודינר בקי מכרה
 בשל ואפי' היא אומרת
 אחרי את הדינר לירושם
 מבי"ח פי' שאומר דינר א"ל
 רשות למכור נמצא שכל
 המכר שבעת היה שהרי
 כ"א ה' רשבי"א לעולם
 מכרה קיים עד שתהא
 שם כרי שתשייר בשדה
 בת ט"ק וביניה חצי קב
 וכדברי ר"ע בית רובע
 קב פי' מכרה קיים והיא
 תחזור את הדינר לירושין
 כמה שהפסידתו עד שיהא
 באותו אונאה שיעור שאם
 לא היתה האונאה ה'י'
 משתייר ליתומים קרקע
 שיעור ט"ק שהוא שדה
 חשוב (א) אם נשאר
 ליתומים (ב) והוא זה
 המועט שנתנת להצטרף
 עמו או ורדאי מכרה בטל
 שאומרים לה אין רצוננו
 למכור הקרקע שלנו:
 היתה כתובהה ד' מאות
 וזו ומכרה ליה בק' ולזה
 בק' ולאחרון שוה ק' ודינר
 בק' ש' אחרון בטל של

שיהו בתוליה קיימין בין כדרכה בין שלא כדרכה. פירוש צעין
 שאותן מקלט צמולים יכו קיימים בכל מקום ולא מני
 למימר שלא כדרכה לא לשמוק קרא מיניה:

מוברת שלא בבית דין צריכה שבועה ב'. ואם תאמר מתני'
 היא צפרק השולח (געיין לד: ושם)
 דתנן אין אלמנה נפרעת מנכסי
 יתומים אלא בשבועה ואיכא למימר
 ההיא צאלמנה מן האירוסין כרבי
 שמעון דלאמר כל שאין לה מוונות
 לא תמכור אלא צבית דין ונראה לרבי
 דומק ועוד קשיא לי דלפוס סוגיא
 דשמעמא לא פשט ליה רב יוסף
 מידי ואמאי תפשוט ליה דעל כרחן
 (ג) צאלמנה מן הנשואין היא מדקמי
 סיפא נמנעו מלהשביעה וא"ר זירא
 אמר שמואל לא שנו אלא צאלמנה
 אצל גרושה משצין אותה וטעמא
 דאלמנה שאני צהייה הנאה דקא
 טרחא קמי יתמי אחיה ומוריא התיירא
 אלמא הוה מני למפשט ממילתיה
 דשמואל דצאלמנה מן הנשואין
 מיירי דאי מן האירוסין מיירי לא
 שייך למימר קא טרחא קמי יתמי
 שהיא עומדת צבית אביה אלא אומר
 רבי דהן שצויה לא משום כררי אלא
 כדפי' כדנותרם שלא גזתה יותר ולא
 מיציעא ליה צמכרה למונות שלא
 צבי' דהא לקמן פסיק הלכתא
 צריכה שבועה ואנן קיימא לן ש'
 דצרים שאמר מן הלכה כמותו דתנן
 לקמן (דף קה.) מי שהלך למדינת
 הים ואספו תוצעת מוונות חנן אומר
 תשבע צפוק ולא תשבע בתחלה
 והוא צסוף היינו צשעת גצית
 כמזה דהא לעיל צשיליה הכוזב
 (דף פח.) מוקי רבי ירמיה חנן כרבי
 שמעון דלאמר כל זמן שמוצעת
 כמוצעת יורשין משציעין אותה אינה
 תוצעת כמוצעת אין יורשין משציעין
 אותה משמע דשום שבועה אין
 מוקיין אותה עד זמן תציעת
 כמוצעת אלא נראה לרבי דצמוכרת

למזונה מיציעא ליה לתחלה קודם גצית כמוצעת משציעין אותה שלא צעלה כלום ולאחר שמכרה נכסים שלא צבית דין ליגבות
 מן כמוצעת מיציעא ליה אם חוזרין ומשציעין אותה שלא גזתה יותר ועוד אומר רבי דהן שצויה דמיציעא ליה לא כפי'ה שלא גזתה יותר
 אלא מיציעא ליה אי משציעין אותה שלא זולתה צנכסים וכן מוכח מדקאמר מיציעי לך הכרה דהוי נמי שלא תזולו וכן פי' ר"מ. מ"ר:
ותיבטי' דך הכרחה. דמזמנעיא לך שבועה מכלל דפשיטא לך דלא צעני הכרה דאי היה צעני הכרה כ"ש דצריכה שבועה: (א) **אמר' איה**
 מוצניגין בלא אכרחה משמע הא לשאר מלי צעני הכרה ועוד תנן צברכין (דף כא.) שום אלמנה נכסי יתומים ל' יום ואומר רבי הני מילי כצבית דין מוכרין
 דאי טעו בצמות משמות מוכרין קיים הלכך צריכי הכרה שלא להפקיד נכסי יתומים אצל אלמנה אפילו מכרה שום מנה ודינר צננה תנן
 דמכרה בטל ואין יכול לצב לצב לדי הפסד מוכרת שלא צהכרה והא דלמרינן לקמן (דף ק.) צ"ד שמכרו שלא צהכרה נעשו כמי שטעו דצבר
 משנה וחוזרין מאי קא משמע לן תנינא שום היתומין כו' ומסיק הני מילי שליח אלמנה דצשילת גופיה צריך הכרה אע"ג דאי מוחיל חוזר לא
 קשה מידי חדא דהא צשילת צ"ד מוקמינן לה כמו שפי' רבינו מס ועוד אפי' שליח דעלמא לא קשה מידי דלא אלמנה רצנן לשליח שמכור צלא
 הכרה כמו אלמנה: **א"ר' א"ו ד"א אברו ב'.** מימה לי אכתי היכי פשיט מהכא דלמא הא דקאמר רב נחמן אלמנה ששמה לעלמא לא
 עשתה ולא כלום הא לאחר עשתה צמכרה למונות דאינה צריכה שבועה כדפי' לעיל והואיל וכן אינה צריכה הכרה ואמר לי רבי דלא מפליג
 רב נחמן צין מוכרת למונות למוכרת כמזונה: **דאמר' איה מאן שם א"ר.** כלומר מי החיזיק צאלו הנכסים שאין לך אדם שיכול לזכות
 בקרקע צצירו אם לא יחזיקוה צה צ"ד אכל הא לא קאמר שומא ממש דאע"ג דליכא צ"ד מומחין צ"ד הדיוטות מיהא איכא כדאיתא צצדריא
 צאלו מליאות (צ"מ ג. ו.) ומה שמחזיקין אותה אותם צ"ד הדיוטות לא תשיבא חוקה דיושצי קרנות הם ואינן אלא צקילוי צצומא צצעלמא ותימה
 לרבי דהכא משמע דאם החזיקוה צ"ד היתה יכולה לעכב הקרקע לעלמה וצהמפקיד (שם נה.) תניא המפקיד אכל צצצירו יין והחמיץ דבש
 והדציס עושה להם תקנה ומוכרן צצ"ד וכשהוא מוכרן מוכרן לאחרים ואינו מוכרן לעלמו כיונא צו כו' והא לא מנינו למימר דהא דקאמר
 צצ"ד היינו צצרות צ"ד אכל אם ידעו צ"ד השומא יכול לעכבם לעלמו דצירושלמי מסיק על ההוא מעשה דיוחנן חקוקאה דמימין צצ"ק
 דפסחים (דף יג. ו.) א"ל לא ומוכרן צצ"ד אלמנה אע"ג דהוה רבי קא יביצ ליה רשותא ליתונן חקוקאה הוה מנירין ליה מוכרה צצ"ד ואומר
 רבי דהתם הוי טעמא משום חשדא והלכך קאמר שלא יעכב לעלמו ודוקא דצבר הנפקד כי התם שייך חשדא דכולי עלמא לא ידעי שצ"ד
 ידעו צצומא אכל הכא אלו הנכסים ידעו העולם שעל ידי צ"ד צאו לידה וגצי כיסתא דימתי נמי כמו קן ידעו וליכא חשדא אי נמי הכא
 הצית דין עלמא הם המפקדיה הלכך יש לה לעכב על יד אכל התם הנפקד אחר אכלו לא יעכבנו לעלמו ומיהו אהיהא צצירושלמי
 מתמה רבי אמאי לא מועיל צצפקדן רשות צית דין לעשות הנפקד שלא צצ"ד לתקנא המפקד דקא צעני התם מצמכרה צצבית
 דין הלא גצי מכירת קרקעות לצורך האלמנה תקנו שליח ואיכא נמי למ"ד דהוה כדניין ושמה התם צצירושלמי צצ"ד הדיוטות קאי ואין
 לתמה אי קרי ליה צית דין הואיל ולא קתני גציהו צ"ד גמור דהא קרי מכירת אלמנה שלא צצ"ד אע"ג דאיכא הדיוטות כדפרישית לעיל
 היינו משום דקתני גציהו צ"ד גמור: **א"ר' מנה שמכרה שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה ב'.** צירושלמי פריך ויחזור המקח
 ומוקי לה רבי יוחנן כשהולך המקח כשהוקיר המקח וריש לקיש אומר אין אונאה לקרקעות אמר רבי יוחנן אם היה דבר מופלג יש לו אונאה
 מתניין פליגא אר' יוחנן אלו דברים שאין להם אונאה הקרקעות פתר ליה דצבר שאינו מופלג פי' ר"ח שלא הגיע אונאה עד

כפוליה קיימין. לענין צעילה שלא נצולה אפילו שלא כדרכה:
דפספה כסא דכספא. ולא היה צו שיעור כמזבחה: **צריכה שבועה.**
 שלא גזתה יותר: **ששמה לעלמה.** לקחה שדה היתומים לעלמה צצומת
 כמזבחה: **לא עשה ולא כלום.** ואם רצו היתומים להגבות מעות

ללאחר זמן חוזרין ונוטלין אותה:
מאן שם לך. ממי קצלת מכירה
 זו לא מצית דין ולא מיתומין לפיכך
 לא ילא הקרקע מרשות היתומין אכל
 היכא דשמת לאחריני נפק מרשות
 היורשין שהרי נתנו לה חכמים רשות
 למכור: **כיספא.** מספוא. לשון אחר
 כסיתא גרס עזי אלמוגים שקורין
 קור"ל: **מתני' שוה מאתים**
במנה נפקלה כמזבחה. דלמרינן
 לה את אפסדת: **מכרה בטל.** שאותו
 דינר אין לה רשות למכור נמצא שכל
 המכר טעות שהרי צבת אחת היה:
לעולם מכרה קיים. והיא תחזיר
 את הדינר ליורשין (ה) דמה הפסידתן:
עד שיהא. צאונאה כדי שאילו לא
 היתה האונאה היה משתייר צצדה
 צת משעה קצין או האונאה עלמה
 משעה קצין והוא הדין אם נשאר
 ליתומים שם לצד האונאה ט' קצין
 דכיון דיש ליתומים קרקע שם כשיעור
 שדה יאמרו לה אין רצוננו למכור
 קרקע הראוי לנו אכל אם אין האונאה
 ראויה להצטרף לכדי שדה לא
 הפסידתן כלום: **ונגסה צת חצי קב**
 שזה שיעור גנה: **ודצרי ר' עקיבא.**
 ששמענו ממנו צמנוקס אחר (ג) צבית
 רובע הוא שיעור גנה: **גמ' כן**

לירושין מכרה בטל רשבי"ג אומר לעולם מכרה קיים עד שתהא שם כרי
 שתשייר בשדה (ב) בת תשעה קבין ובגנה בת חצי קב וכדברי רבי עקיבא
 בית רובע היתה כתובתה ארבע מאות זו ומכרה לזה במנה ולזה במנה
 ולאחרון יפה מנה ודינר במנה של אחרון בטל ושל כולן מוכרן קיים:
גמ' מאי שנא שוה מאתים במנה דאמר ליה את אפסדת שוה מנה
 במאתים נמי תימא אנה ארווחא אמר רב נחמן אמר רב אבהו
 כאן

(א) [עין תוס' לעיל פד: ד"ה
 והוא וכו'] (ב) צ"ב ק"ג:
 (ג) צ"ב י"א.]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר ליה וכו'.
 דהא בשליח ב"ד מוקמינן
 לה כמו שפי' ר"ת וכו'.
 תמוה לי הא קושיותם
 למ"ד שליח צאלמנה א"כ
 מה הועילו צוה הא לר"ת
 פלוגמיהו בשליל צ"ד וט"ל
 דגם צוה שליח צאלמנה א"כ
 ואלדעה צלאו שיעט ר"ת
 מיא טפי ד"ל צשליח צ"ד
 לכ"ע שליח כדכיים וי"ל
 דהאי א' מהתם היא שליח
 היינו בשליל צ"ד וכו':

הגרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לעולם וכו'
 דמה י"ב ס"א דלמה
 ועקר: (ב) תוס' ד"ה
 מוכרת וכו' ע"כ הדין
 צאלמנה: (ג) ד"ה וננינו
 וד"ה אמר דה"ל:

מוסף רש"י

בבתוליה. צ' יתירא
 משמע שחיה צצמוליה
 שלא אצדה מהם כלום
 על ידי צעילה צין כדורה
 צין שלא מצרה. וי"ן
 דלמיתכא צונת להימיר.
 א"ל מסיק למיכר צעולה
 שלא מצרה (צמנות טו).
 בשלל מה תשעה קבין
 כו'. דקיימא לן צצפק
 קאה דמילתין (צ"ב י"א).
 שדה משל צב' קבין.
 דמתן ולא את השדה עד
 שיהא שם צ' קבין הוה וכו'
 קבין לזה. ולא את הגנה
 עד שיהא שם חצי קב לזה
 וכו' צ' לזה. ר' עקיבא
 אומר צת רובע ורשבי"ג
 ב"ב ק"ג.

תוספות ר"ד

ההיא איתתא דתפסה כסא
 דכספא ככתובתה פי'
 מוחים דבעל תפסה דמהני
 תפיסה דמחיים במטלטלי
 ולא היה בה שיעור
 כתובתה לוסף היה תבעה
 מונוי תאמי לקמה דרבא
 א"ל יתמי וילי הוה
 לה מונוי לית חדש לה
 לר"ש דאמר ל"א מקנת
 (כפ) ככל כסף שלח ל'י'
 (רבא) (רבח) ב"ד ר"י
 מוכרת שלא כב"ד צריכה
 שבעה כרין כל אלמנה
 דלא תאפסד בעלה צצרי
 וכי' שלא שבעה אין
 מכירתה מכירה כ"א אין
 צריכה שבעה דשבעה
 זו הוא דב"ד משביעים
 אותה ומכירתה מכירה
 בלא שבעה והיתומים
 ישיבעוה לכשיצרו וחיבי
 לך הכרה אם
 צריכה הכרה כמו ב"ד
 שאין רשאין למכור אלא
 באותו אונאה שיעור שאם
 הכרחה אין מכירתן
 מכירה כדאמר' לקמן
 א"ל הכרה לא קבוצי'
 לי דארי' ארי' א"ל עשתה
 ששמה לעלמה לא עשתה
 כלום פי' אם שמה שדה
 א' ולקחתו לעלמה א"ל
 עשתה כלום שמה ידעו
 היתומים להגבותה מעות
 לאחר זמן חוזרים ונוטלים
 אותה מזה היכי דמי אי
 דאכרי' אמאי לא עשתה
 כלום אלא דלא אכרי'
 ולעצמה הוא דלא עשתה
 בקלת מכירה זו לא מב"ד